

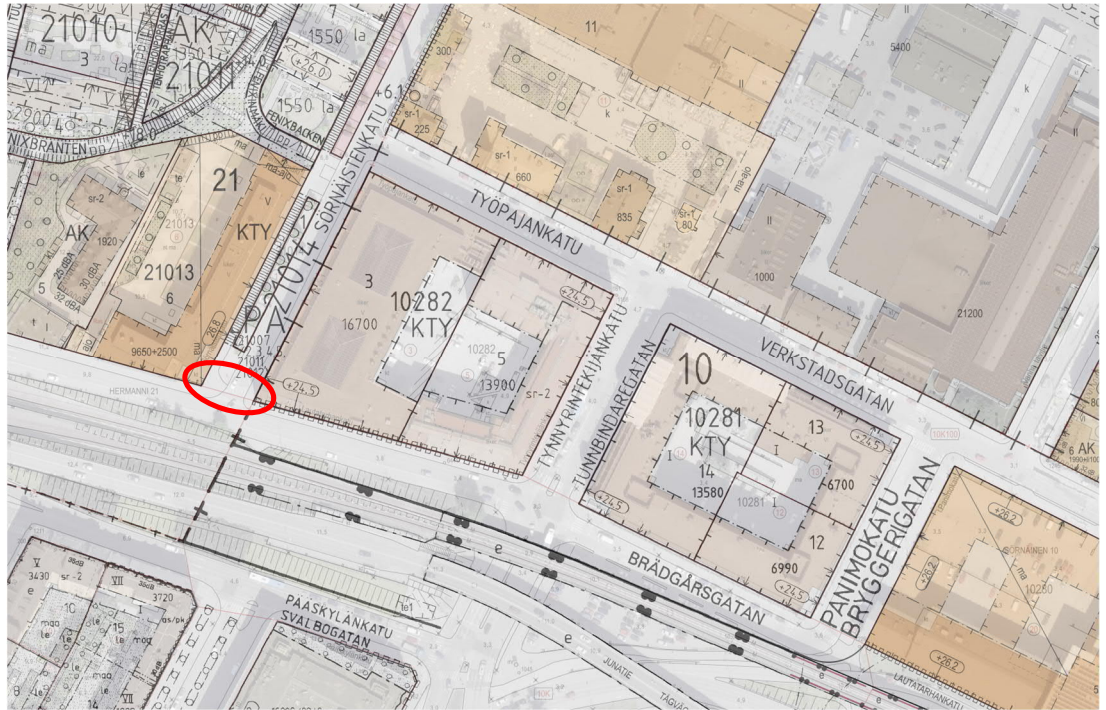
Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä Lautatarhankadun risteyksessä

Tiivistelmä

Sörnäistenkadun ja Lautatarhankadun liittymä Hermannissa on pyöräilijöille yksi Helsingin vaarallisimmista risteyksistä ([Pyöräliikenneonnettomuudet Helsingissä 2007–2016, Härme, 2018](#)). Lautatarhankadulla on kapea, kaksisuuntainen pyörätie ja alamäessä ajonopeudet ovat suuria. Sörnäistenkadun suunnasta tultaessa näkemät ovat huonot ja autoilijoiden huomio kohdistuu vilkkaan Lautatarhankadun autoliikennevirran seuraamiseen. Vaikuttaa myös siltä, että Sörnäistenkadulla on jonkin verran läpiajoliikennettä Hermannin rantatien ja Lautatarhankadun välillä, ja ajonopeudet kadulla nousevat Työpajankadun risteykseen tultaessa. Lisäksi havaintojen mukaan Työpajankatua ajetaan Sörnäistenkadulle asti, jolloin vältetään liikennevaloilta Tynnyrintekijäkadun ja Lautatarhankadun risteyksessä, mikä lisää autoliikennettä vaarallisessa risteyksessä. Ratkaisuna esitetään Sörnäistenkadun katkaisua autoliikenteeltä Lautatarhankadun liittymässä. Tällöin vaarallinen auto- ja pyöräliikenteen risteäminen poistuu. Lisäksi läpiajoreitti ei ole enää niin houkutteleva ja muu, varsinaisesti alueella syntyvä autoliikenne Sörnäistenkadulta Lautatarhankadulle ohjautuu Työpajankadun ja Tynnyrintekijäkadun kautta. Karttaote alueesta ja katkaistavasta risteyksestä on esitetty kuvissa 1 ja 2.



Kuva 1. Alueen sijainti kaupunkirakenteessa.

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

Kuva 2. Asemakaavaote alueesta. Autoliikenteeltä katkaistavaksi esitettävä kohta ympyröity.

Nykytilanne

Maankäyttö ja katuverkko

Sörnäistenkatu on pääosin Etelä-Hermannin asuinaluetta palveleva tonttikatu. Sörnäistenkatu liittyy pohjoisessa Hermannin rantatiehen ja etelässä Lautatarhankatuun, jotka ovat pääkatuja. Pohjoispää on ollut valo-ohjaamaton, mutta tekeillä olevan Hermannin rantatien perusparannuksen myötä liittymä tullaan valo-ohjaamaan. Eteläpään liittymä on valo-ohjaamaton. Sörnäistenkadun suunnasta tulijoilla on väistämisvelvollisuus. Sörnäistenkadun nopeusrajoitus on 30 km/h.

Sörnäistenkatu on alun perin ollut nykyisen tukkutorin alueen teollisuustoimintoja palveleva katu, joka on vienyt Lautatarhankadulta Tukutorin alueelle, ja kadun pituus on ollut noin puolet nykyisestä. Sörnäistenkadun pohjoispää on kaavoitettu Etelä-Hermannin asemakaavamuutokset yhteydessä, kun alue on kaavoitettu pääosin asuinkäyttöön. Asemakaava on tullut lainvoimaiseksi 2002. Asuinalueen rakentaminen on käynnistynyt pian tämän jälkeen. Sörnäistenkadun jatke ja muut muutokset ovat valmistuneet vuonna 2009, samoin kuin Sörnäistenkadun ja Lautatarhankadun kulmassa sijaitseva toimistorakennus (kortteli 21013).

Nykytilanteessa Sörnäistenkadun länsipuolella on kapea, yhdistetty jalankulun ja pyöräliikenteen raitti, mutta pyöräliikenne ollaan siirtämässä nykyisten suunnitteluperiaatteiden mukaan ajoradalle. Kadun itäreunalla on melko kapea jalkakäytävä. Kadun pohjoisosassa ja keskivaiheilla on korotetut suojatiet.

Sörnäistenkadun ajorataan rajautuu LPA-tontteja, joihin sijoittuu alueen asukkaiden autopaikkoja. LPA-tontteja on kadun pohjoisosassa molemmin puolin ja etelässä kadun länsipuolella. LPA-tontit osin rajoittavat suojateiden sijoittelua. LPA-tonteilla on noin 210 autopaikkaa. Kadun itäreunalla on lisäksi yleistä kadunvarsipysäköintiä, yhteensä noin 60 ap.

Kadun pohjoispäässä kadun itäpuolella on asumista ja länsipuolella on Helsingin vankila. Vankilalla ei ole tonttiliittymää Sörnäistenkadulle. Kadun keskivaiheilla katu rajautuu Helsingin tukkutoriin, jolla on ainakin toistaiseksi kaksi tonttiliittymää Sörnäistenkadulle. Tukutorin eteläreunassa on Teurastamon tapahtuma- ja ravintola-alue.

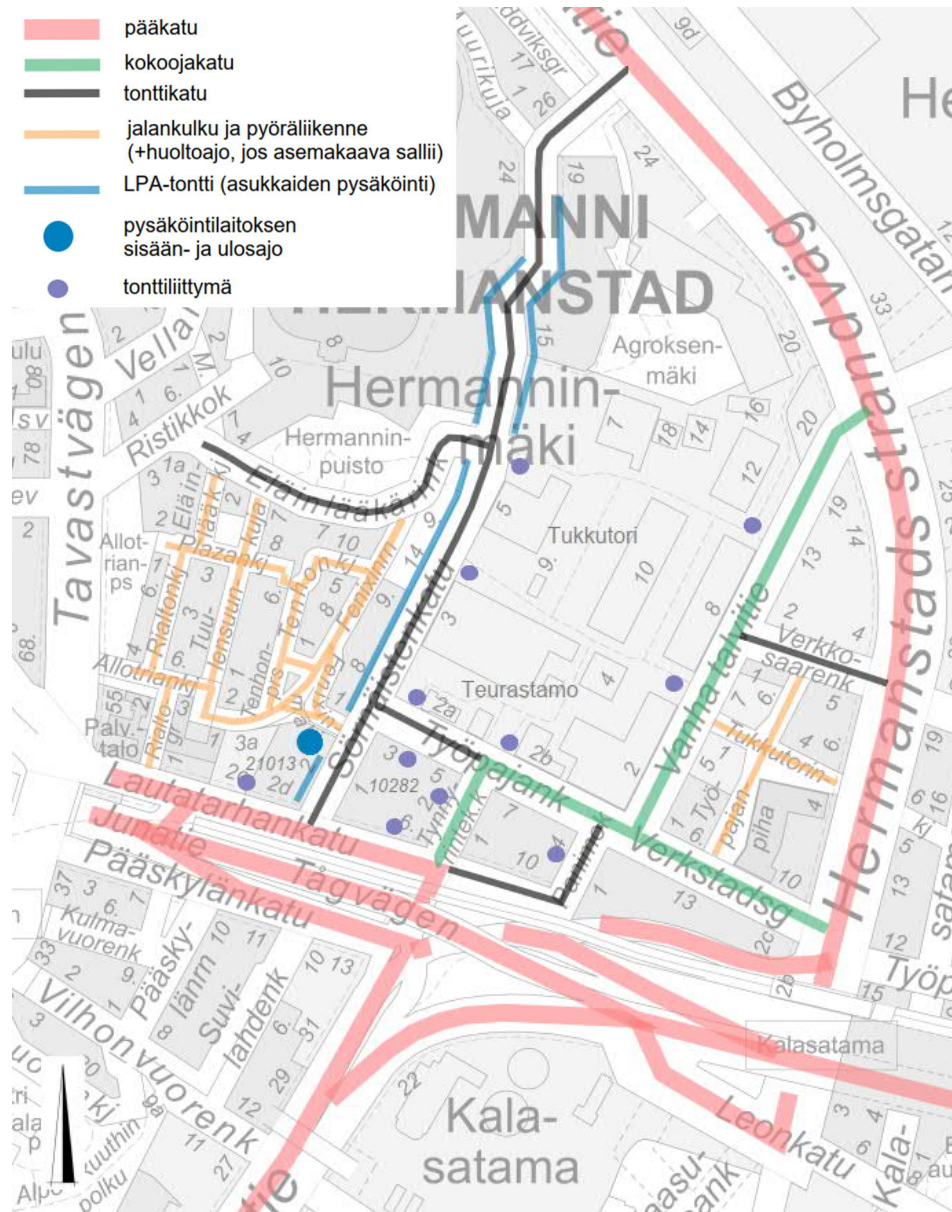
Kadun eteläosassa länsipuolella on asumista ja aivan eteläpäässä on toimistokorttelit kadun molemmin puolin. Näistä toisessa, korttelissa 21013, on myös sisäänajo noin 330 autopaikan pysäköintilaitokseen, joka palvelee pääosin Etelä-Hermannin asukkaita sekä myös toimistoa. Toisen toimitilakorttelin, korttelin 10282, tonttiliittymät ovat Työpajankadulla, Tynnyrintekijänskadulla ja Lautatarhankadulla. Rakennusten sisäänkäyntejä on eri puolilla kortteleita.

Lautatarhankatu Sörnäisten rantatiestä länteen on osa pääkatuverkkoa. Osuuden nopeusrajoitus on 40 km/h. Kadulla on kaksi moottoriajoneuvoliikenteen kaistaa idästä länteen ja yksi kaista lännestä itään. Käytännöstä lännestä itään saapuva kaista on ajoyhteys Kulosaarensillan suunnasta Kalasatamaan. Kadun pohjoisreunalla on kapea kaksisuuntainen pyörätie ja kapea jalkakäytävä. Katu laskee melko jyrkästi, noin 6-7 % kaltevuudella, lännestä itään. Lautatarhankadulle on pyöräliikenteen tavoiteverkossa osoitettu yksisuuntaiset pyöräliikenteen järjestelyt, mutta nykyisillä kaistajärjestelyillä ratkaisulle ei ole tilaa ja Junatien liittymän päässä järjestelystä ei saataisi turvallista ilman valo-ohjausta. Lautatarhankadun ja koko Junatien alueetta mukaan lukien Tukutorin ympäristön katuverkko on muutenkin tarkoitus kehittää kokonaisuudessaan osana Teollisuuskadun akselia. Junatien alueen osittain

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

väylämäisen katuverkon ja korkeuserojen vuoksi alueen liikenneyhteydet eivät ole kaikilta osin loogisia ja johdonmukaisia.

Alueen katuverkko ja tonttiliittymät on esitetty kuvassa 3.



Kuva 3. Sörnäistenkadun ympäristön katuverkko ja lähikortteleiden tonttiliittymät. Pääsääntöisesti katujen molemmin puolin on jalkakäytävät. Pyöräliikenne on kadusta riippuen joko ajoradalla tai pyörätiellä tai -kaistoilla. Katujen varsilla on lisäksi yleistä pysäköintiä.

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

Liikennemäärät

Sörnäistenkadun eteläisimmän osuuden autoliikenteen määrä on vuoden 2019 laskennoissa ollut noin 4 000 ajon / vrk. Alueen maankäyttöön ja muihin mahdollisiin ajosuuntiin ja -reitteihin nähden autoliikenteen määrä on melko korkea, joten voidaan arvioida, että noin 25-50 % autoliikenteestä on ns. ylimääräistä tonttikadun liikennettä eli läpiajoa. Suurin osa autoliikenteestä suuntaa pohjoisesta Sörnäistenkadulta länteen Lautatarhankadulle (n. 55 %) tai lännestä, käytännössä Kulosaarensillan suunnasta, Lautatarhankadulta Sörnäistenkadulle (n. 30 %). Vähiten autoja kääntyy Sörnäistenkadulta itään Lautatarhankadulle (n. 5 %). Lautatarhankadun autoliikenteen määrä Sörnäistenkadun länsipuolella on noin 14 500 ajon/vrk, ja Sörnäistenkadun ja Tynnyrintekijänsillan välisellä osuudella noin 12 000 ajon/vrk. Ajosuuntien välinen jakauma kuvastaa sitä, että Sörnäistenkadun eteläpää on suosittu ajoreitti nimenomaan lännen suuntaan. Sörnäisten rantatielle suuntautuva autoliikenne hakeutuu pääsääntöisesti Tynnyrintekijänsillan valo-ohjauksesta huolimatta. Kääntyminen vilkkaan Lautatarhankadun suuntien yli erityisesti huippuuntien aikana koetaan todennäköisesti hankalaksi, eikä kyseiselle reitille hakeuduta ns. turhaan.

Lautatarhankatu on osa itä-länsisuuntaista pyöräliikenteen pääreittiä ja pyöräliikenteen määrä on vilkkaimman pyöräilykauden aikana noin 2 000-2 500 pp/vrk. Sörnäistenkadun pyöräliikenteen määrä on vähäisempi.

Pyöräliikenteen onnettomuudet

Onnettomuuksia kyseisessä risteyksessä kuluneen 10 vuoden aikana on ollut 12, mikä on Helsingissä runsas onnettomuuskasauma. Näistä onnettomuuksista kahdeksan on johtanut loukkaantumiseen. Lisäksi palautteiden mukaan läheltä piti -tilanteita on toistuvasti. Yhteistä näille onnettomuuksille on ollut se, että pyöräilijä saapuu risteykseen oikealta Sörnäistenkadulta katsottuna. Pyöräilijät ajavat tällöin alamäkeen. Autoilijan huomio kiinnittyy vilkkaan autoliikenteen ja sopivan liittymisvälin seuraamiseen, ja lisäksi näkemä varsinkin ylämäen suuntaan oikealle on rajoittunut.

Tarkemmin pyöräliikenteen onnettomuuksia ja niiden taustatekijöitä liikenneympäristössä on tutkittu ja käyty tarkemmin läpi opinnäytetyössä [Pyöräliikenneonnettomuudet Helsingissä 2007–2016](#). Sörnäistenkadun ja Lautatarhankatu on yksi case-tapaus.

Tehdyt toimenpiteet

Lautatarhankadun suuntainen suojatie ja pyörätien jatke on korotettu Sörnäistenkadun risteyksessä (kuva 4). Pyörätie tekee pienen sivuttaissiirtymän, jonka tarkoitus on myös hieman hillitä pyöräilijöiden ajonopeuksia.

Vuonna 2013 Sörnäistenkatua on jäsennetty paremmin ja vaarallista risteystä pyrittä rauhoittamaan poistamalla poikittaista kadunvarsipysäköintiä aivan Sörnäistenkadun eteläpäässä.

Vuonna 2019 risteykseen lisättiin pakollinen pysäyttäminen pelkän väistämisvelvollisuus risteyksessä -liikennemerkkin sijaan.

Nämä toimenpiteet eivät ole parantaneet risteyksen turvallisuutta. Korotus ja pakollisen pysäyttämisen liikennemerkki ovat liian kaukana suhteessa riittävän hyviin näkemiin Lautatarhankadulle. Autoilija joutuu ajamaan suojatien ja pyörätien jatkeen päälle nähdäkseen kunnolla, ja tällöinkin vilkas autoliikenteen seuraaminen vie huomiota pyöräliikenteen

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

huomioimiselta. Suojatiellä ja pyörätien jatkeella riittävää liittymisväliä odottava auto estää osittain jalankulun ja pyöräliikenteen Lautatarhankadun suunnassa.



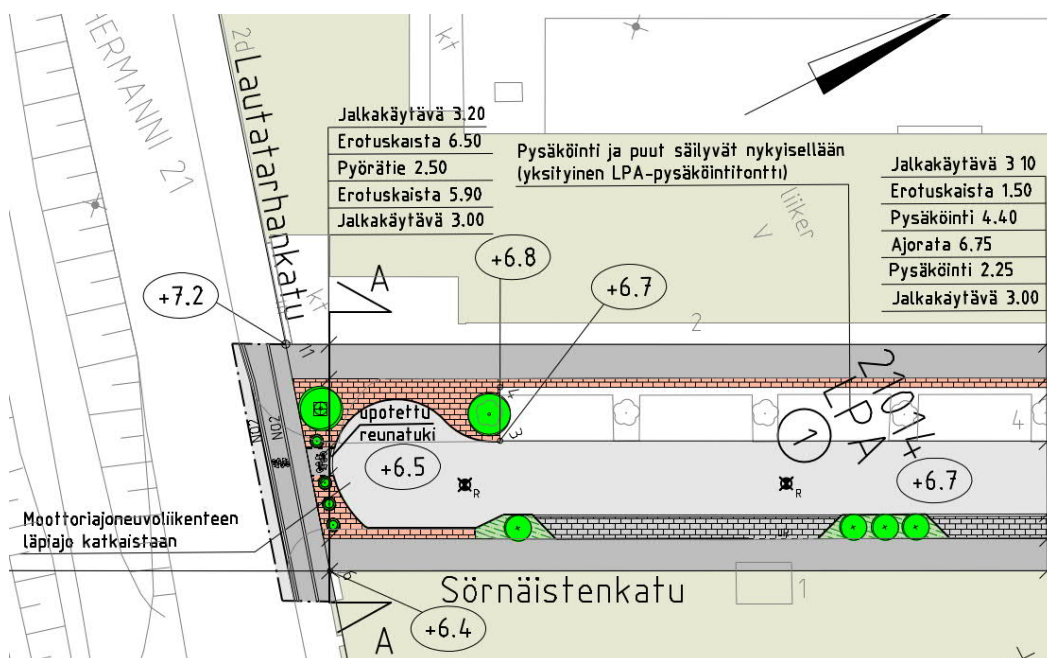
Kuva 4. Nykyien korotettu suojatie ja pyörätien jatke. Kuva: Matias Härmä.

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

Suunnitelma

Nykyinen korotettu suojatie ja pyörätien jatke poistetaan ja Lautatarhankadun suunnan jalkakäytävä ja pyörätie tehdään ylijatkettuina (kuva 4). Sörnäistenkatu katkaistaan autoliikenteeltä Lautatarhankadun risteyksessä. Sörnäistenkadun eteläpään tulleeseen kääntöpaikkaan moottoriajoneuvoliikenteelle. Autoliikenteen läpiajo estetään korkeilla reunakivillä niin Sörnäistenkadun kuin Lautatarhankadun puolella, sekä puuistutuksella ja istutuslaatikoilla. Pyöräliikenne ollaan siirtämässä Sörnäistenkadulla ajoradalle. Pyöräliikenteen läpiajo mahdollistetaan yksiaukkoisella, kaksisuuntaisella pyörätiellä. Ajoaukon kohdalla on kadun tasoon upotettu reunakivi. Ajoaukon leveys on 2,5 m. Kapea aukko ei houkuttele luvattomaan autojen läpiajoon, mutta on riittävän leveä pyörien kohtaamiselle sekä kunnossapitokalustolle.

Ratkaisu on esitetty katusuunnitelmaehdotuksessa, piirustusnumero 31885/1. Ote suunnitelmasta on esitetty kuvassa 5.



Kuva 5. Ote Sörnäistenkadun katusuunnitelmaehdotuksesta. Autoliikenteen yhteys Sörnäistenkadun ja Lautatarhankadun välillä suljetaan. Lisäksi Sörnäistenkadun suojatieylitystä lyhennetään Työpajankadulla viemällä kadunvarsipysäköinti syvennyksiin. Kadulle istutetaan lisää puita ja muuta kasvillisuutta.

Vaikutukset

Liikenneturvallisuus, jalankulku ja pyöräliikenne

Nykytilanteessa Sörnäistenkadun ja Lautatarhankadun risteys on tilastojen mukaan vaarallinen pyöräilijöille ja se myös koetaan vaaralliseksi. Pyöräliikenteen turvallisuus pyöräliikenteen pääreitillä paranee pistemäisesti merkittävästi, kun vaarallinen risteäminen autojen kanssa poistuu. Kyseisen autoliikenteen risteämisen poistamisella alueelle saapuminen voidaan kokea myös muuten houkuttelevammaksi erityisesti pyörällä. Myös ajomukavuus varsinkin kuormapyörillä paranee pyörätien sivuttaissiirtymän jäädessä pois.

Autoliikennettä siirtyy pääosin Tynnyrintekijänskadulle. Tynnyrintekijänskadun ja Lautatarhankadun risteys on valo-ohjattu, eikä siinä ole tapahtunut pyöräliikenteen onnettomuuksia kuluneen 10 vuoden aikana. Tynnyrintekijänskadulla ei nykytilanteessa ole pyörätietä eikä -kaistoja, mutta pyöräliikenne voidaan ohjata muita, turvallisempia reittejä pitkin.

Fenixinmäen jatkeena oleva Sörnäistenkadun suojatie Työpajankadulle muuttuu turvallisemmaksi, kun suuri osa autoliikenteestä siirtyy pois Sörnäistenkadun eteläosalta. Katua pohjoisesta Lautatarhankadulle suuntaavat autoilijat joutuvat hiljentämään ajonopeuttaan kääntyessään Työpajankadulle.

Tukkutorin lähikaduille on suunnitteilla jalankulun ja pyöräliikenteen pienparannuksia, jotka parantavat näiden kulkumuotojen asemaa kyseisillä kaduilla ja siten vähentävät autoliikenteen siirtymistä aiheutuvia muita riskejä alueella. Pysäköintiä viedään syvennyksiin, jolloin suojateiden ylitykset lyhenevät, näkemät suojateiden reunoille paranevat ja myös risteysten geometria kapenee, mikä hiljentää ajonopeuksia käänöksissä. Tynnyrintekijänskadulle tulee keskikoroke. Pyöräliikenteen järjestelyjä selkiytetään Työpajankadulla ja Vanhalla talvitiellä. Suuremmat katuverkon ja liikennejärjestelyjen muutokset odottavat alueen laajempaa suunnittelua ja katujen saneerausta.

Autoliikenne

Katuverkko Sörnäistenkadun autoliikenteen katkaisun jälkeen on esitetty kuvassa 6.

Sörnäistenkadun eteläisimmällä osuudella on kadunvarrella noin 20 LPA-tontilla olevaa autopaikkaa ja noin 10 yleistä kadunvarsipaikkaa. Lisäksi osuudella on noin 330 autopaikan pysäköintilaitoksen sisään- ja ulosajo. Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä Lautatarhankadun risteyksessä vaikuttaa eniten näiden noin 360 autopaikan saavutettavuuteen. Näiden tonttien ja autopaikkojen autoliikenteen ajoreiitit nykyisessä ja tulevassa tilanteessa on esitetty kuvassa 7. Uusi reitti on noin 300 m pidempi.

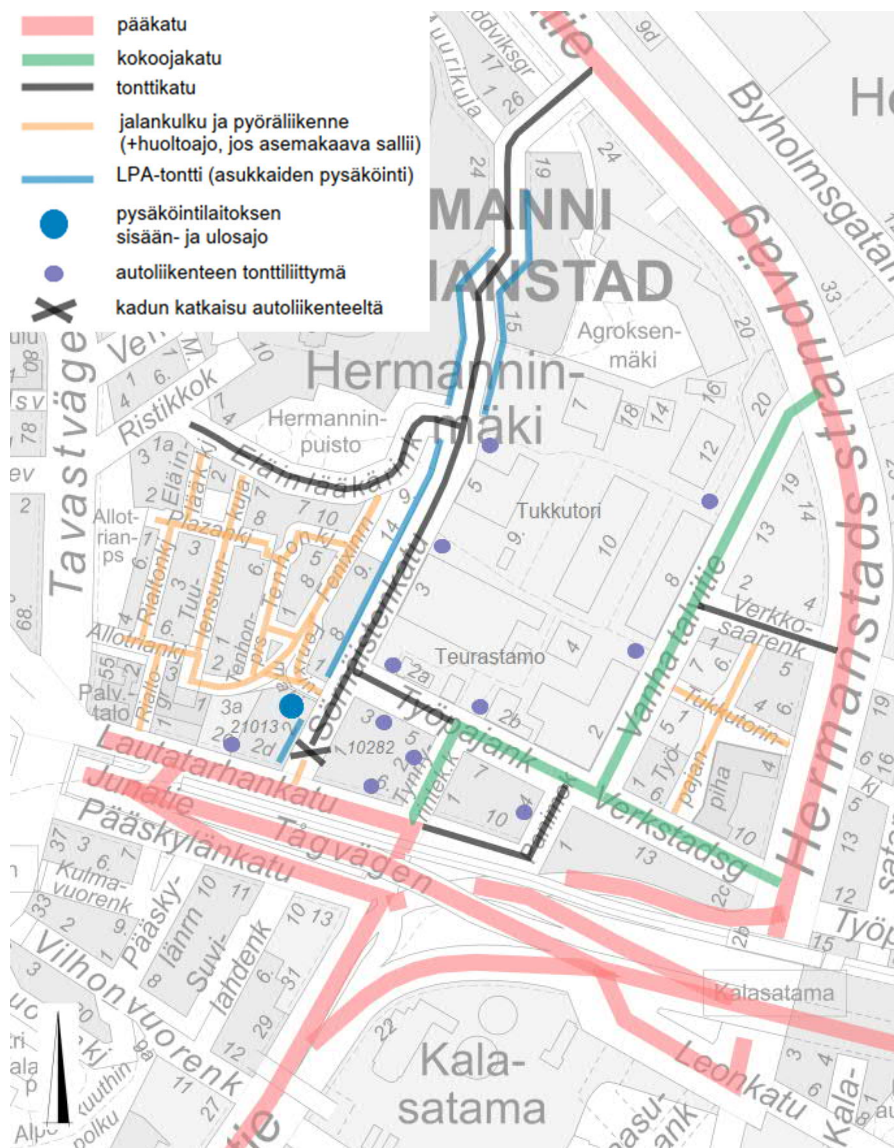
Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä Lautatarhankadun risteyksessä siirtää autoliikennettä Tynnyrintekijänskadulle. Tämä on linjassa katuverkkohierarkian kanssa ja poistaa läpiajoliikennettä Sörnäistenkadulla. Vuoden 2019 laskennoissa Tynnyrintekijänskadun autoliikenteen määrä oli noin 11 000 ajon/vrk. Sörnäistenkadun autoliikenteen siirtyessä Tynnyrintekijänskadulle Lautatarhankadun ja Tynnyrintekijänskadun valo-ohjattu risteys lähenee teoreettista maksimikapasiteettia. Jonoutuminen koskee erityisesti Tynnyrintekijänskatua pohjoisen suunnasta sekä Lautatarhankatua lännen suunnasta. Tynnyrintekijänskadun, Pääskylänskadun ja Vilhonvuorenskadun risteysten valo-ohjaukset Sörnäisten rantatiellä on yhteenkytketty ja näistä Vilhonvuorenskadun risteys on nykytilanteessa kuormittunein. Muiden risteysten valo-ohjausten ajoituksia on mahdollista säätää ja sitä kautta pienentää kasvavan autoliikenteen vaikutuksia Tynnyrintekijänskadun risteyksessä. Sörnäistenkadun katkaisun

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

jälkeen mahdollisesti jonoutuville suunnille voidaan lisätä vihreää lyhentämällä Sörnäisten rantatien suunnasta saapuvien vihreää, sillä Vilhonvuorenkadun risteys säännöstelee tästä suunnasta tulevaa autoliikennettä.

Vaikutukset joukkoliikenteen sujuvuuteen kohdistuu Tynnyrintekijänkadun risteysten vaikutuksiin. Vaikutukset ovat siis vähäiset ja ne ovat jäämässä lyhytaikaisiksi. Nykytilanteessa alueella liikennöi kolme bussilinjaa. Näistä ainakin kaksi, mahdollisesti kaikki kolme, siirtyvät eri reitille Hermannin rantatien ja Kalasataman raitiotien rakentamissa vuodelle 2024 aikana.

Lähin pelastusasema on keskuspelastusasema Kalliossa. Nopein reitti pelastusasemalta alueelle on Sörnäisten rantatien kautta, jolloin Sörnäistenkadun katkaisulla Lautatarhankadun risteyksessä ei ole pelastusajon kannalta juurikaan vaikutusta.



Kuva 6. Katuverkko Sörnäistenkadun autoliikenteen katkaisun jälkeen. Autoliikennettä siirtyy pääosin Tynnyrintekijänkadulle.

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

Kuva 7. Lyhimmät autoliikenteen ajoyhteydet lännen suuntaan katkaisukohdan viereisille tonteille ennen ja jälkeen katkaisun. Uusi reitti on noin 300 m pidempi. Tynnyrintekijänkadun ja Lautatarhankadun risteys on valo-ohjattu.

Yritykset

Alueella on tuhansia työpaikkoja vaihdellen tukkutoiminnoista toimisto- ja palveluyrityksiin.

Lännen suunnasta saavuttaessa Lautatarhankatu on pääsaapumisreitti pyörällä liikkuville. Hämeentien suunnasta saapuvat jalankulkijat hyödyntävät osin myös Etelä-Hermannin reitistöä. Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä Lautatarhankadun risteyksessä tekee näistä reiteistä turvallisemman ja myös houkuttelevamman edellä kuvatun mukaisesti. Tämä koskee niin alueen työntekijöitä kuin asiakkaita.

Autoliikenteen ajoreittien osalta välittömimmät vaikutukset kohdistuvat kortteliin 21013 ja osittain kortteliin 10282. Asemakaavan mukainen kerrosala korttelissa 21013 on noin 12 000 k-m² ja korttelissa 10282 yhteensä noin 31 000 k-m² kahdella tontilla. Muutos vaikuttaa niin työntekijöiden kuin asiakkaiden reitteihin. Autolla liikkuvien osalta reitti lännen suuntaan muuttuu edellä kuvatun mukaisesti. Korttelilla 21013 on noin 40 autopaikkaa. Korttelissa 10282 on noin 110 autopaikkaa, joiden tonttiliittymä on Työpajankadulle, noin 30 autopaikkaa Tynnyrintekijänkadulle ja noin 10 sisäpihan autopaikkaa, joille ajo on Lautatarhankadulta. Lisäksi asiointipysäköintiä on katujen varsilla. Vaikutukset ajomatkoihin ja -aikoihin ovat kuitenkin vähäiset.

Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä
Vaikutusten arviointi

Tukkutorin osalta vaikutukset autoliikenteeseen ovat vähäiset. Ajoyhteydet painottuvat Vanhan talvitien puolelle. Sörnäistenkadulla on nykytilanteessa kaksi tonttiliittymää, joista eteläinen on vuonna 2009 voimaan tulleen asemakaavan vastainen. Kyseinen liittymä on melko vähäisellä käytöllä ja Tukkutoria hallinnoivan Kaupunkitilat Oy:n tahtotila onkin keskittää Tukkutorin autoliikennettä yhä enemmän Vanhan talvitien puolelle. Sörnäistenkadun katkaisu autoliikenteeltä ei ole ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Ratkaisu parantaa Teurastamon alueen turvallista saavutettavuutta kestävillä kulkumuodoilla, mikä myös on Kaupunkitilat Oy:n tavoite.

Alueen muiden yritysten osalta autoliikenteen muutokset eivät ole merkittäviä, sillä Sörnäistenkatu on toiminut lähinnä vaihtoehtoisena ajoreittinä Tynnyrintekijänsäkadulle. Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskus sijaitsee Työpajankadun itäpäässä Hermannin rantatien toisella puolella samoin kuin kauppakeskus Redi. Näiden liikenneyhteyksiin Sörnäistenkadun katkaisulla ei ole suoria vaikutuksia.